

Te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2024 van de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA).
2. Kennis te nemen van de begroting 2026 van de ODA.
3. Bij de ODA een zienswijze in te dienen over de begroting 2026 met als inhoud dat de gepresenteerde (ontwerp)begroting niet akkoord is en gebaseerd dient te worden op de bestaande begroting 2025 met enkel toepassing van een prijsindex (2,2%) en een loonindex (3,8%).

Inleiding

Op 23 april 2025 heeft het algemeen bestuur (AB) van de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA) de jaarstukken 2024 en de begroting 2025 toegestuurd aan de deelnemende gemeenten en provincie. Hiermee voldoet de ODA aan de voorschriften uit de Wet gemeenschappelijke regelingen en de samenwerkingsregeling.

Met de jaarstukken 2024 geeft de ODA inzicht in de bedrijfsvoering en de geleverde diensten. Het college en de gemeenteraad kunnen volgens de gemeenschappelijke regeling van de ODA en de Wet op de gemeenschappelijke regelingen hun zienswijze kenbaar maken over de begroting. Het algemeen bestuur van de ODA stelt deze vervolgens vast.

Argumenten

1.1. De jaarcijfers geven zicht op de bedrijfsvoering

De jaarrekening 2024 van de ODA sluit af met een nadelig resultaat van € 98.000. Een oorzaak voor dit negatieve resultaat is gelegen in een hoger ziekteverzuim en een aantal langdurig zieken. En verder zijn lasten gestegen die niet volledig gedekt werden door de baten. Het voorstel van de ODA is om het nadelig resultaat te verrekenen met de bestemmingsreserve Omgevingswet en de algemene reserve. Overigens is er voor Doetinchem sprake van een voordelig resultaat van € 25.600.

2.1 De begroting 2026 is opgesteld op basis van de realisatie van de afgelopen jaren en de trend in de vraag

De ODA heeft een begrotingswijziging voor het jaar 2025 voorgesteld. Het AB heeft hier echter niet mee ingestemd. Voor de begroting 2026 heeft het AB een "nul-optie" ingebracht met alleen een indexatie van 3,8% (loon) en 2,2% (prijs). De begroting 2026 die nu voorligt is echter toch gebaseerd op de prognose voor 2025. Dit betekent voor Doetinchem een forse verhoging van de begroting met € 408.410. Ten opzichte van de realisatie 2024 en begroting 2025 wordt de verwachte omzet (productafname x prijs) fors naar boven bijgesteld. De ODA wil hiermee investeren in haar eigen uitvoering van de bedrijfsvoering en neemt een voorschot op een te maken nieuwe risicoanalyse. In gesprekken met de ODA op ambtelijk niveau maar ook in de AB- en DB vergaderingen zijn er kritische discussies geweest over deze handelwijze van de ODA. Er ligt namelijk geen harde onderbouwing ten grondslag aan deze werkwijze die leidt tot een fors verhoogde bijdrage. Niet duidelijk is wat de financiële risico's zijn bij ongewijzigd beleid en wat deze zijn na de extra maatregelen (het nieuwe beleid). Tot nu werden eventuele meerkosten, door bijvoorbeeld een grotere afname van producten, altijd achteraf verrekend met de ODA en dat werkte prima en leverde ook geen hogere extra investeringen op voor de gemeente Doetinchem. Op zich is het goed dat de ODA wil investeren in haar organisatie en bedrijfsvoering echter de vraag is of daar nu het juiste moment voor is en of dat in de juiste richting gebeurt.

Rapportages over de uitvoering hebben geleid tot een reactie van de staatssecretaris van infrastructuur en waterstaat waarin zij concludeert dat de ODA naar verwachting per 1 april 2026 niet zal kunnen voldoen aan de robuustheidscriteria. Daarbij heeft de provincie Gelderland uitgesproken idealiter te willen toegroeien naar één omgevingsdienst in Gelderland en in ieder geval te komen tot een forse vermindering van het aantal omgevingsdiensten. Deze constatering is voor het AB reden geweest om versneld te willen inzetten op gesprekken die gaan over een fusie met de Omgevingsdienst Veluwe Odv (eventueel samen met de Omgevingsdienst de Vallei, Oddv). Zo handelende ligt het voor de hand om een investering ook pas te doen op het moment dat er duidelijkheid is over de uitkomst van de fusiebesprekingen. En dat er dan een financiële investering nodig is om op gelijke voet te komen met de Odv is evident. Er ontstaat dan een eindsituatie waarbij de kwetsbaarheid van de bedrijfsvoering fors afneemt, er een hoger kwaliteitsniveau wordt bereikt en schaalvoordelen kunnen worden behaald.

Financiën

1.1 De gepresenteerde cijfers geven aanleiding een zienswijze in te dienen.

De begroting 2026 betekent een forse verhoging. Voor Doetinchem € 408.410 structureel. Gezien het IBP-proces waarin de omgevingsdiensten in Nederland en in het bijzonder in Gelderland zitten, is nu niet het moment een dergelijke investering, die volstrekt onvoldoende is onderbouwd, te doen. Deze investering zal eerst gedaan worden als er duidelijkheid is over de toekomst van de ODA die begint bij het actief voeren van fusiegesprekken met de Omgevingsdienst Veluwe en mogelijk met de Omgevingsdienst De Vallei. Wij stellen u voor in een zienswijze aan te geven dat Doetinchem niet akkoord gaat met het begrotingsvoorstel dat er nu ligt en voor de begroting 2026 wil vasthouden aan de begroting 2025 waarbij alleen de indexcijfers voor loon- en prijsontwikkelingen worden gehonoreerd.

Kanttekeningen

3.2 De meerderheid van de aangesloten partners kan het begrotingsvoorstel goedkeuren.

De zienswijzen van alle gemeenten zullen door het algemeen bestuur worden behandeld en als een meerderheid van de gemeenten stemt voor het akkoord gaan met het begrotingsvoorstel 2026 zal dat betekenen dat Doetinchem ook mee moet en dat zal vervolgens een extra beslag leggen op onze middelen bij de gemeentebegroting 2026.

Vervolg

Nadat u een besluit hebt genomen, maken wij dit kenbaar aan het algemeen bestuur van de ODA. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening 2024 en de begroting 2026 vast.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief jaarstukken 2024 en begroting 2026
2. Jaarstukken 2024
3. Begroting 2026 en meerjarenbegroting 2027-2029

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

mr. G.A. Karssenbergh mr. M. Boumans MBA MPM